126



DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS
manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis duodecimâ mensis Novembris, anno Domini M. DCC. LXXXIX.

M°. CLAUDIO-CAROLO DEJEAN, Doctore Medico Præside.

An Imaginatio ut plures præter naturnm affectus gignere, sic plures præter naturam affectus sanare potest?

I.

BRUTA animalia * quidam mera esse Automata volunt; quæ omnes motûs, sensûs, atque appetitûs functiones, absque ullâ prorsus cognitione peragant: alii de brutis animalibus magis gratiosè existimantes, ipsis concedunt sentientem animam, quæ constet ex atomis igneis, sive ex subtilioribus sanguinis partibus, quæ sit corpori coextensa, cum ipso nascatur, cum ipso intereat, quæque tribus sensibus internis, sensui communi, imaginationi, & memoriæ ad nutum imperet. Anima rationalis, animæ sentientis, & corporeæ nil indiga, per seipsam in homine hujus functiones sufficienter obit, hæc licet simplicissima, variis tamen pro functionum varietate distinguitur nominibus; dicitur, judicium, ratiocinatio, sensus communis, imaginatio, memoria; judicium, cum exploratâ dili-

* *Cartesius. Digbeus Anglus.*

genter rerum naturâ, de iis rectè judicat, bonum à malo, verum à falso accuratè discernit; ratiocinatio, cum stabilitis duabus propositionibus, tertiam elicit, quæ fit conclusio; sic exempli gratiâ, posito quod ii qui artem exercent abstrusam & difficilem sint veniâ digni, si nonnunquam erraveverint; posito quod Medici artem exerceant abstrusam & difficilem, concluditur Medicos esse veniâ dignos, si quando erraverint; dicitur anima sensus communis, cum objectorum species per sensus externos allatas, à se invicem distinguit, odores à coloribus, colores à sonis, &c. Vocatur imaginatio, dum res sibi repræsentat aliter quàm à sensibus externis oblatæ sunt, aut aliquid comminiscitur quod ad propositum finem assequendum sit utile; memoria denique, cum rerum præteritarum relictas in cerebro idæas, ac veluti sopitas exsuscitat, & earum reminiscitur.

I I

CUM omnia in humano fœtu ad animæ receptionem sunt aptè disposita, anima animalia rationalis à Deo intuditur, sed nuda & omnis expers artis & scientiæ: errabant itaque Platonici qui cùm animadverterent quosdam homines in artibus & scientiis brevi tempore mirabiliter proficientes, putabant ipsos non tam acquirrere nova quam eorum reminisci quæ in animis fuissent, ante suam in corpus ingressionem: sed quamquam omnis anima rationalis sit ejusdem similisque naturæ & conditionis, pro variis tamen cerebri dispositionibus, varias & plurimis perfectionis gradibus discrepantes fuctiones edit. Equidem in omni homine prima objecti comprehensio est æqualis, idiota quippè quod ante oculos versatur æque percipit ac Philosophorum præstantior, & sic de cæteris sensibus; in judicio, imaginatione & memoriâ res multo aliter se habet: quidam judicio cæteris antecellunt, quidam imaginatione, quidam memoriâ; pauci quos propitia natura amavit, in tribus istis functionibus simul excellunt. Qui admirabili judicio pollent constituendis legibus, juribus unicuique reddendis, & subtilioribus politicæ artibus instructi, administrandis Regnis sunt aptissimi; qui acri & vividâ imaginatione præstant, sunt ad picturam, poesim, musicam, mechanicam habiles & idonei, quin & ad praxim medicam, cùm, ut putat Joannes Huartus*, imaginatio remedia excogitare tempore opportuno adhibere & quod in rebus medicis est summi momenti occasione uti sciat, quam, cum ex Hippocrate* præceps sit, semel elapsam recuperare vix videtur: quidam ingenti memoriâ præditi sunt, & dùm judicium abest importunâ garrulitate singulis obstrepunt, fiuntque tædiosi.

* *Libro de Scrutinio animor.*

* *Libr. Aphoris. 1. Aphor. 1.*

I I I.

CUM ad bene imaginandum, organorum Cerebri aptæ sunt dispositiones, anima res imaginatur quales sunt; aut si voluptatis gratiâ (magnæ sunt enim lenocinantis imaginationis illecebræ) res imaginetur absonas, à ratione alienas, extraordinarias, atque etiam impossibiles, iis sanè delectabitur at saltem fictitias esse certò cognoscet, nec iis vanè deludetur; ast cum imaginationis organa depravata sunt, anima non solum imaginatur res ridiculas, incongruas, & rationi refragantes, sed iis acquiescit, & tanquam veras sibi representat; hinc fit ut hic vereatur ne cœlum ruat; ille in brutum animal se conversum putet; alius viam affectet olympo, & cum Deo & Angelis familiariter colloquatur; alius se regem esse aut principem existimet; hic ex butyro conflatum esse corpus suum reatur, nec audeat, ne colliquescat, ad ignem accedere: ille se vitreum esse opinetur, & durioris cujusque corporis occursum timeat: alius dubitet mingere, ne totum

orbem submergat, centum ora, centum linguæ non possent tot deliriorum species sigillatim recensere: tanta autem deliriorum varietas ut plurimum pendet à temperamento, ab animi pathematis & vitæ conditione; à temperamento, biliosi enim delirant ignes, incendia, pugnas; sanguinei res ludicras, convivia, hilaritatem; melancholici res horrendas, inferos, dæmonia, suplicia, cruces; ab animi Pathematis, aliter enim delirant avari, aliter amantes, aliter ambitiosi; à vitæ conditione, qualis enim fuerit vitæ conditio & status, talis frequenter se representat deliratio, & sæpè contingit, idque miratione dignissimum, ut insanientes isti in uno objecto delirent, in cæteris opposite ratiocinentur: sed quod valdè probat depravatam imaginationem esse tot præter naturam affectuum efficientem causam, plærique delirantes, absque ullo remediorum subsidio, solâ imaginationis per fictionem sanatione, ad bonam mentem feliciter reducti sunt: quidam putat sibi non esse caput, ejus capiti impositus est pileus plumbeus, ex cujus pondere cognovit se caput habere; alius animo finxerat se habere cornua, cujus capiti applicata sunt cornua, quibus abscissis, statim convaluit; cujusdam erat opinio sibi nasum esse longissimum, sed frustulum carnis naribus appositum, & rescissum, ipsum sanitati restituit; putabat alius ventrem suum esse serpentibus refertum, serpentes in ejus excrementa injecti sunt, quibus conspectis tali delirio solutus est.

I V.

QUOT insuper præter naturam affectus gignit, sive ab internis, sive ab externis causis læsa, turbata, depravata imaginatio? Ponanus ab aliquo obsonium, quod sit ejus palato gratissimum comedi: is si forte in eo pilum, aut immundum quidpiam reperiat, illicò turbatur imaginatio, ventriculus subvertitur, & antiperistaltico motu percitus, sumptum obsonium protinùs vomitu rejicit. Spiritus animales inter dormiendum, à sensuum exteriorum functionibus vacantes, licet quodammodo ferientur, tamen quoniam in motu consistit eorum natura, adhuc moventur, agitantur, & idæas exsuscitant ab objectis externis in memoriâ relictas; hæ nonnunquam tam horrenda offerunt imaginationi somnia, ut iis agitata atque afferata motus spasmodicos pariat, & ii qui talia experiuntur somnia subitò evigilent cum cordis palpitatione & summâ totius corporis agitatione. In affectibus quibusdam animi gravibus, ut irâ & metu, imaginatio spiritibus in quos imperium habet, inordinatum nimis impetuosumque motum impertiens, potest motus epilepticos parere; narrat * Gabelchoverus historiam cujusdam Juvenis, qui ex irâ in Epileptiam incidebat *; narrat Willisius historiam Virginis quæ ex terrore pestis, spasmis fuerat agitata. Reperti sunt qui viso epileptico, statim Epileptici facti sunt.

** Centuriâ 4. curat. 23.*

** Lib. de morb. convulſ. ch. 9.*

V.

SI plures, ut probavimus, præter naturam affectus gignere potest imaginatio, plures etiam præter naturam affectus potest sanare: omnes ferè morbi ab obstructione ducunt originem; obstructio membranarum cerebri & nervorum gignit delirium, phrenitidem, paralysim, cœcitatem, surditatem; obstructio tenuissimorum sanguinis canalium, affert partium tumorem, inflammationem, doloris sensum, vasorum disruptionem, hæmorrhagiam, sanguinis stagnationes, putredinem, abscessus, ulcera; obstructio vasorum lymphaticorum parit strumas, bronchocelen, tophos, tubercula, tumores œdematosos, hydropem; obstructio jecoris gignit alvi pigritiem, icterum, febres ardentes, eresipelata; obstructio pulmonum spirandi difficultatem, astmata, &c. Ad tollendas obstructiones,

ſpiritus animales ſunt potentiſſimi; dici vix poteſt quanta ſit eorum virtus, quanta efficientia : id videre eſt in iratis, quorum vires ſunt maximæ in phrenitide, maniâ, furore uterino, in quibus ægrotantes vix à pluribus contineri poſſunt: at ii quantumvis potentes & actuoſi, ad agendum impelli debent; id præſtat anima, quæ ſummum habet in ſpiritus imperium, ipſoſque ad libitum regit ac dirigit; ſed ad impellendos ipſos, nec judicio, nec ratiocinatione, nec ſenſu communi, nec memoriâ, utpotè languidis facultatibus utetur, ſolam imaginationem, ut actuoſiſſimam adhibebit : anima itaque ſummâ recuperandæ ſanitatis cupiditate excita & viribus imaginationis facta valentior, poterit per ſpiritus impetuosè propulſos, obſtructionem morbi cauſam tollere, idque ſola, ſibi ſuiſque viribus relicta, & abſque ullo prorsùs externo præſidio : quod ſi quis quærat quomodo anima noviſſe poſſit obſtructionem eſſe morbi cauſam, cum functionibus ſpiritalibus unice attenta naturalis œconomiæ ignara ſit; is tale reſponſum habeat, homini quemadmodum cœteris animalibus conceſſum à Deo naturalem inſtinctum, qui conſervando homini addictus, & levandis ejus morbis invigilans, poſſit animæ, imaginationiſque conatum roborare, & ſpiritus ab iis impulſos ad obſtructionis ſedem rectò deducere.

Ergò ut Imaginatio plures præter naturam affectus gignere; ſic plures præter naturam affectus ſanare poteſt.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Joannes-Jacobus PAULET, *phiſiologiæ an. 1787-88 & pathologiæ Prof.*

M. Claudius-Antonius CAILLE.

M. Philippus-Alexander BACHER.

M. Antonius-Laurentius DE JUSSIEU.

M. Joannes-Jacobus NOLLAN, *Rei Herbariæ an. 1780-81, Chirurgiæ lat. id. an. 1785 86 Profeſſor.*

M. Benjaminus-Michael SOLIER DE LA ROMILLAIS, *Rei Obſtetriciæ an. 1776 78, Phyſiologiæ & Pathologiæ an. 1781-83, U. Pharmaciæ an. 1786-87 Prof.*

M. Guillelmus FUMÉE.

M. Marinus-Jacobus-Clarus ROBERT.

M. Maximilianus-Joſephus LEYS, *Chirurgiæ lat. id. an. 1764-65, iterùm an. 1783-84 Rei Herbariæ an. 1772-76 Prof.*

Proponebat Pariſiis, VINCENTIUS BENON DES CHASNES, Matiſconenſis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus.

A. R. S. H, 1789. AB OCTAVA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Typographi. 1789.

